KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Sari Raassina

Lausunto
21.6.2021
701/03.01.01/2021

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

HE 105/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Esityksessä on kyse siitä, että maahantulorajoitusten vähitellen höllentyessä ja matkustajamäärien kasvaessa tarvitaan terveysturvallisuuden takaamiseksi aiempaa kevyempiä keinoja Covid-19 pandemian torjuntaan. Pyrkimys rajat ylittävän matkailun hallittuun käynnistämiseen on myös kannatettava. Kuntaliitto pitää hyvänä, että testaus- ja todistuspainetta pyritään siirtämään lähtömaihin. Tärkeää on myös terveydenhuollon kantokyvyn turvaaminen toisaalta Covid-19 pandemian suhteen ja toisaalta myös sen suhteen, etteivät torjuntatoimet ml. testaaminen ja terveystarkastukset vaaranna muiden sairauksien hoitoa.

Mahdollisuus henkilöstön joustavaan käyttöön tarkastuksissa, testauksessa ja neuvonnassa vaikuttaa oleellisesti kuntien ja kuntayhtymien kykyyn järjestää toiminta siten, etteivät niiden järjestämisvastuulla olevat muut terveydenhuoltopalvelut vaarannu. Eri viranomaisten toimivalta, velvoitteet ja viranomaisyhteistyöhön liittyvät kysymykset kyseessä olevassa lainsäädännössä kaipaavat selkeyttämistä. Osassa kunnista ja kuntayhtymistä on jo nyt vaikeuksia huolehtia väestön perusterveydenhuollon tehtävistä henkilöstön saatavuuteen liittyvien ongelmien vuoksi. Lakiesityksessä ostopalveluiden käyttö lain velvoitteiden toteuttamisessa jää osin epäselväksi ja tulkinnanvaraiseksi. Ilman oikeutta käyttää ostopalveluita osana tämän lainsäädännön toimeenpanoa, on epätodennäköistä, että kunnat tai kuntayhtymät kykenisivät toteuttamaan lain velvoitteita ilman merkittävää haittaa kansalaisten oikeuteen saada perusterveydenhoidon palveluja. Kuntaliitto huomauttaa myös, ettei kaikilla alueilla ole mahdollista hankkia lisähenkilökuntaresurssia edes ostopalveluna. Lain voimaantulo kesken lomakauden vaikeuttaa osaltaan tarvittavan henkilökunnan rekrytointia.

Kuntaliitto tukee lakiesityksessä määritettyjä testauksiin ja todistuksiin liittyviä ikärajoja ja pitää väliaikaisen lain voimassaoloaikaa perusteltuna.

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Kunnille aiheutuvat kustannukset

Lakimuutoksista syntyvien kustannusten toteutuma on suurelta osin sidoksissa Suomeen saapuvien ihmisten määrään. Todellista testaustarpeen arviota vaikeuttaa rokotekattavuuden kovin erilainen taso eri maissa sekä epätietoisuus todellisesta Suomeen suuntautuvasta matkustajaliikenteestä. Lisäkustannuksia kunnille aiheutuu kuitenkin testausvalmiuden ja neuvonnan ylläpitämisestä riippumatta siitä, mikä tosiasiallinen testaustarve on. Neuvontapalveluiden asianmukainen toteuttaminen ja matkustajien informoiminen testituloksista niiden valmistuttua voi edellyttää mm. tulkkipalveluiden käyttöä. Digitaalisten järjestelmien käyttöönotto voi osaltaan helpottaa ja nopeuttaa lain velvoitteiden toteuttamista rajanylityksen yhteydessä, mutta ne eivät vähennä esim. toisessa testissä positiivisen koronatestituloksen antaneen henkilön ohjauksesta ja mahdollisten tartuntaketjujen jäljityksestä syntyviä kustannuksia.

Koronatestien toteutuneissa yksikköhinnoissa on suurta vaihtelua paitsi riippuen valitusta testausmenetelmästä myös alueellisesti. Mikäli testimenetelmäksi hyväksytään ns. antigeenipikatestit, yksikkökustannus laskee merkittävästi verrattuna niin sanottuihin PCR-testeihin. Antigeenitestimenetelmä on jo nyt käytössä ainakin pohjoisissa sairaanhoitopiireissä.

Kuntaliitto haluaa kiinnittää huomiota - matkustajamäärien ja mahdollisesti uudelleen avautuvien rajanylityspaikkojen osalta - mahdollisimman tarkkaan ennakointiin, jotta toiminnan käynnistämiseen ja tarvittavan kapasiteetin järjestämiseen jää riittävästi aikaa. Tämä vaatii toimivaa yhteistyötä eri viranomaisten ja liikennöitsijöiden välillä. Esimerkiksi sisämaan lentokenttien osalta on valmistauduttava matkustajaliikenteen laajenemiseen nopeallakin aikataululla. Tämä voi aiheuttaa haasteita paitsi henkilökunnan saatavuuden myös tilajärjestelyiden osalta. Useiden rajanylityspaikkojen ja lentokenttien tilat eivät mahdollista todistusten tarkastamisen, neuvonnan ja testauksen toteuttamista terveysturvallisesti. Tämä on käynyt selväksi mm. Helsingin sataman osalta.

Kustannusten korvaukset kunnille ja kuntayhtymille on toteutettava täysimääräisesti todellisten kokonaiskustannusten mukaisesti.

SUOMEN KUNTALIITTO

Sari Raassina
Hallintoylilääkäri